

dr Jacek Gralewski¹

Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

Czy nauczyciele szkół średnich potrafią rozpoznawać kreatywność swoich uczniów?

Abstrakt

Rozwijanie kreatywności uczniów należy do ważnych zadań szkoły. Cele oraz treści dotyczące nauczania twórczości, bądź w węższym zakresie stymulowania kreatywności uczniów mają swoje miejsce w programach kształcenia wielu państw z całego świata, a w szczególności tych należących do Unii Europejskiej (Cachia, Ferrari, Ala-Mutka, Punie, 2010; Heilmann i Korte, 2010). W polskim systemie edukacji idea stymulowania kreatywności uczniów jest wprost sformułowana w ustawie Prawo oświatowe z dnia 19 czerwca 2019 (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148). Art. 1. ust. 18 tejże ustawy stwierdza, iż system oświaty zapewnia kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych. Aby sprawdzić, na ile założenie to jest realizowane, przeprowadzono badanie, którego celem było ustalenie, czy nauczyciele kluczowych przedmiotów (matematyki oraz języka polskiego) potrafią rozpoznawać kreatywność swoich uczniów. Badanie przeprowadzono na losowej próbie 111 liceów ogólnokształcących położonych na terenie całego kraju. W badaniu wzięło udział łącznie 219 nauczycieli oraz 2652 uczniów. Badanie obejmowało szeroki pomiar kreatywności uczniów, w tym nasilenie ich zdolności twórczych, cech osobowości powiązanych z twórczością, przekonania na temat własnej twórczości oraz aktywność twórczą (w tym aktywność twórczą w zakresie matematyki oraz języka polskiego). Procedura badania zakładała również, że nauczyciele matematyki oraz języka polskiego za pomocą Skali do Oceny Kreatywności Ucznia autorstwa Renzulliego i współpracowników (Scale for Rating the Behavioral Characteristics of Superior Students – Creativity, 2004) oceniali kreatywność każdego z uczonych przez siebie uczniów biorącego udział w badaniu. Prezentowane wyniki obejmują efekty analiz korelacyjnych i regresyjnych, które wskazują, że kreatywność uczniów jest słabo związana z nominacjami zarówno nauczycieli języka polskiego ($r = 0,23$; $p < 0,05$), jak i matematyki ($r = 0,16$; $p < 0,05$).

¹ Dr Jacek Gralewski – kierownik Zakładu Psychopedagogiki Kreatywności Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Jego główne zainteresowania naukowe wiążą się z pedagogiką twórczości, społeczną psychologią twórczości, dydaktyką twórczości, pedagogiką zdolności oraz diagnostyką edukacyjną. W szczególności interesuje się społecznymi uwarunkowaniami rozpoznawania uczniów uzdolnionych twórczo w warunkach polskiego systemu oświaty, w tym przekonaniami nauczycieli na temat twórczości.